

Brüssel, 2. juuli 2019
(OR. en)

10167/19

ECOFIN 622
UEM 225
SOC 474
EMPL 363
COMPET 503
EDUC 309
ENV 594
RECH 342
ENER 346
JAI 704
FSTR 125
REGIO 161

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	9938/19 - COM(2019) 514 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Läti 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Läti 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2019) 514 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes.

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Läti 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Läti 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 21. novembril 2018 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2019) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. Euroopa Ülemkogu kiitis 21. märtsil 2019 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Samuti võttis komisjon 21. novembril 2018 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011² alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Lätit ei nimetatud ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovitus euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitus kohta, mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks 21. märtsil 2019. Nõukogu võttis 9. aprillil 2019 vastu soovitus euroala majanduspoliitika kohta³ („euroala 2019. aasta soovitus“), milles esitatakse viis euroala soovitus („euroala soovitus“).
- (2) Kuna Läti rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riikide majandused on üksteisega tihedalt seotud, peaks Läti tagama allpool esitatud soovitustes 1–4 kajastuva euroala 2019. aasta soovitus täieliku ja õigeaegse täitmise. Eelkõige aitab investeeringutega seotud majanduspoliitika keskendamine kindlaksmääratud valdkondadele ja oskuste parandamise meetmetele järgida esimest euroala soovitus, mis käsitleb tootlikkuse parandamist euroala tasakaalustamiseks, ja maksualased meetmed aitavad järgida kolmandat euroala soovitus tööturu toimimise kohta.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

³ ELT C 136, 12.4.2019, lk 1.

- (3) 2019. aasta aruanne Läti kohta avaldati 27. veebruaril 2019. Selles hinnati Läti edusamme nõukogu poolt 13. juulil 2018 vastu võetud riigipõhiste soovitude⁴ täitmisel, varasematel aastatel vastu võetud riigipõhiste soovitude järelmeetmeid ja Läti edusamme strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.
- (4) Läti esitas 15. aprillil 2019 oma 2019. aasta riikliku reformikava ja 17. aprillil 2019 oma 2019. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (5) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁵ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.

⁴ ELT C 320, 10.9.2018, lk 60.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (6) Läti suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. Valitsuse 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks nominaalne eelarvepositsioon paranema ja puudujääk vähenema 2018. aasta 1,0 %-lt sisemajanduse koguproduktist (SKP) 2019. aastal 0,5 %-le SKPst, 2020. aastal 0,4 %-le SKPst ja 2021. aastal 0,2 %-le SKPst. Ümberarvutatud struktuursest eelarvepositsioonist⁶ nähtub, et 2019. aastal on kavas saavutada keskpika perioodi eelarve-eesmärk, milleks on struktuurne eelarvepuudujääk 1 % SKPst, võttes arvesse lubatud ajutisi kõrvalekaldeid, mis on seotud struktuurireformide elluviimisega. 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2022. aastaks ligikaudu 33,1 %-le SKPst. 2019. aasta stabiilsusprogrammi prognoosid SKP kasvu kohta näivad usutavad. Eelarvepositsiooni ohustavad riskid on tasakaalus.

⁶ Tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon, milles ei ole arvesse võetud ühekordseid ja ajutisi meetmeid ning mille komisjon on ümber arvutanud ühiselt kokku lepitud metoodika kohaselt.

- (7) 13. juulil 2018 esitas nõukogu Lätile soovitus saavutada 2019. aastal keskpika perioodi eelarve-eesmärk, võttes arvesse lubatud ajutisi kõrvalekaldeid, mis on seotud struktuurireformide elluviimisega. Selleks ei tohi valitsemissektori esmaste netokulude⁷ nominaalne kasvumäär ületada 2019. aastal 4,8 %, mis vastab struktuurse eelarvepositsiooni paranemisele 0,2 % SKPst. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks Läti jõudma oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi lähedale, võttes arvesse lubatud ajutist kõrvalekallet, mis on seotud struktuurireformide elluviimisega. Seega osutab praegune hinnang ohule, et 2019. aastal kaldutakse eesmärgist mõnevõrra kõrvale. Samas osutab valitsemissektori esmaste netokulude prognoositud nominaalne kasvumäär praegu ohule, et 2019. aastal kaldutakse nõudest märkimisväärselt kõrvale. Kui prognoositud struktuurne eelarvepositsioon ei ole struktuurireformide elluviimisega seotud lubatud ajutistest kõrvalekalletest tulenevat kõrvalekaldumist arvestades enam keskpika perioodi eelarve-eesmärgi lähedal, tuleks edaspidiste hindamiste käigus võtta üldhinnangus arvesse võimalikku nõudest kõrvalekaldumist.

⁷ Valitsemissektori esmased netokulud saadakse, kui valitsemissektori kogukuludest arvatakse maha intressikulud, liidu programmidele tehtavad kulutused, mis kaetakse täielikult liidu fondide tuludest, ja kaalutusõigusevälised muudatused töötuskindlustushüvitise kuludes. Valitsemissektori rahastatud kapitali kogumahutused põhivarasse on jaotatud nelja aasta peale. Kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed või õigusaktide kohane tulude suurendamine arvatakse sisse. Ühekordsed tulu- ja kulumeetmed arvatakse välja.

- (8) Võttes arvesse, et Läti prognoositav SKP lõhe on 1,3 %, ei tohiks valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär 2020. aastal ületada 3,5 %, mis vastab struktuursele kohandusele 0,5 % SKPst, mis tuleneb stabiilsuse ja kasvu pakti raames ühiselt kokku lepitud eelarvekohanduste maatriksist. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt ja juhul, kui poliitikat ei muudeta, peaks Läti jõudma oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi lähedale. Seega osutab praegune hinnang ohule, et 2020. aastal kaldutakse eesmärgist mõnevõrra kõrvale. Samas osutab valitsemissektori esmaste netokulude prognoositud nominaalne kasvumäär praegu ohule, et 2020. aastal kaldutakse nõudest märkimisväärselt kõrvale. Kui prognoositud struktuurne eelarvepositsioon ei ole enam keskpika perioodi eelarve-eesmärgi lähedal, tuleks edaspidiste hindamiste käigus võtta üldhinnangus arvesse võimalikku nõudest kõrvalekaldumist. Üldiselt on nõukogu seisukohal, et Läti peab olema valmis võtma alates 2019. eelarveaastast stabiilsuse ja kasvu pakti nõuete täitmiseks täiendavaid meetmeid.
- (9) Läti sisemajanduse koguproduktist moodustab maksutulu väiksema osa kui liidus keskmiselt ja see piirab mõnevõrra avalike teenuste osutamist, eelkõige tervishoiu valdkonnas, ja sotsiaalset kaasatust. Kapital ja omand on suhteliselt alamaksustatud ning maa- ja omandimaksu arvutamiseks kasutatavate väärtuste külmutamine vähendab neist saadavat tulu veelgi. Samal ajal, kuigi tööjõu maksukoormust on vähendatud, on see madalapalgaliste töötajate puhul endiselt kõrge võrreldes liidu keskmisega. Varimajanduse osakaal näib olevat erinevate hinnangute kohaselt viimastel aastatel vähenenud. Sellest hoolimata on alateatatud majandustegevuse osakaal Lätis suurem kui teistes Balti riikides. Varimajandusest moodustavad eriti suure osa ümbrikupalgad, eelkõige ehitussektoris.

- (10) Pärast seda, kui rahapesusüüdistuste tõttu suleti riigi suuruselt kolmas pank, karmistas Läti mitteresidentidest klientide suhtes kohaldatavaid eeskirju. Selle tulemusena on Lätis mitteresidentide hoiuste arv, mis on ka peamine rahapesu risk, alates maist 2018 oluliselt vähenenud, kuid rahapesu vastases võitluses on veel lahendamist vajavaid probleeme. Lisaks on Läti koostanud rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase strateegia täiustamise üksikasjaliku tegevuskava. Tegevuskavas loetletud peamiste prioriteetide hulka kuulub riskipõhise järelevalve tõhustamine, järelevalveasutustele vajalike inimressursside tagamine ning uurimisasutuste ja erasektori tõhusa teabevahetuse ja koostöö tagamine. Kui need meetmed vastu võetakse, tuleks pöörata tähelepanu nende tulemuslikule rakendamisele. Samuti on vaja suurendada õiguskaitseasutuste ja kohtuorganite suutlikkust.
- (11) Lätil tuleb Euroopa sotsiaalõiguste sambast tulenevate sotsiaalkaitse ja kaasamisega seotud põhimõtete tagamiseks lahendada mitmeid probleeme. Sissetulekute ebavõrdsus on Lätis suur, sest maksu- ja hüvitiste süsteemi kaudu ei jaotata sissetulekuid piisavalt ümber. Sotsiaaltoetuste tase on endiselt ebapiisav ning sotsiaalsiirete mõju vaesuse ja ebavõrdsuse vähendamisele on piiratud. Eakate ja puuetega inimeste vaesusrisk on suhteliselt suur ning suureneb veelgi, sest hüvitiste kasv ei jõua palgakasvule järele. Eakate suhtelise vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse määr oli 2018. aastal 49,0 % (liidu keskmine oli 2017. aastal 18,2 %) ja puuetega inimeste puhul oli see 2017. aastal 40,7 % (liidu keskmine oli 2017. aastal 29,3 %). Puuetega inimeste riiklikku sotsiaalkindlustushüvitist ega vanaduspensioni miinimummäära ei ole alates 2006. aastast muudetud. 2014. aastal välja kuulutatud miinimumsissetuleku taseme reformi ei ole ellu viidud ja see avaldab negatiivset mõju kõige vaesematele leibkondadele. Pikaajalise hoolduse kättesaadavus on samuti endiselt puudulik. Seega on vaja investeeringuid, et tegeleda sotsiaalse tõrjutusega, sh pakkuda enim puudust kannatavatele isikutele toidu- ja materiaalsel abi. Lisaks on vaja investeeringuid, sh taristusse, et parandada lastehoiu, pikaajalise hoolduse, tööhõive ja muude sotsiaalteenuste kättesaadavust ning võimaldada tervishoiu- ja sotsiaalteenuste integreerimist, sh üleminekut institutsiooniliselt hoolduselt kogukonnapõhisele hooldusele. Väga halbades tingimustes elavate inimeste osakaal on üks Euroopa suurimaid (15,2 % võrreldes liidu 2017. aasta keskmise 4,0 %ga) ja sotsiaaleluruumide pakkumine napp. Taskukohaste eluasemete pakkumise parandamiseks on vaja investeeringuid.

- (12) Kuigi üldine tööhõive määr on kõrge ja tõusuteel, mõjub töötajate arvule negatiivselt ebasoodne demograafiline areng ja väljaränne. Lisaks on tööhõive piirkondade ja oskuste taseme lõikes erinev. Olukord on keerukam aegunud oskustega vanemaealiste inimeste jaoks. Tööjõu digioskuste madal tase piirab ettevõtjatel digitehnoloogia kasutamist ja innovatsioonipotentsiaali saavutamist. Täiskasvanuõppes osalemine ja töötute osalemine aktiivsetes tööturumeetmetes on väiksem kui liidus keskmiselt.
- (13) Haridussüsteemis tuleb kvaliteeti ja tõhusust parandades lahendada vahendite konsolideerimisega seotud probleemid. Kuigi Läti haridussüsteem toimib õpitulemuste saavutamise seisukohast hästi, oleneb kvaliteetse hariduse kättesaadavus endiselt elukohast ja kooli liigist. Kutsehariduses ja -õppes on edenenud õppekava reform, millega soovitakse viia see kooskõlla uute vajaminevate oskustega, ning kutsekoolide keskkond on märkimisväärselt paranenud. Suurt tungi sinna siiski ei ole ning osalemismäär ja hiljutiste koolilõpetajate tööhõive määr jäävad alla liidu keskmise.
- (14) Vajalike oskuste tagamine on üks peamisi valdkondi, kus on jätkuvalt vaja suuri investeeringuid. Selleks et parandada hariduse ja koolituse kvaliteeti, tulemuslikkust ja vastavust tööturu vajadustele ning edendada elukestvat õpet (eelkõige paindlikku oskuste täiendamist ja ümberõppe võimalusi), on vaja teha asjakohaseid investeeringuid, sh taristusse. Investeeringuid on vaja ka tööhõivele juurdepääsu parandamiseks, sh selleks, et parandada aktiivse tööturupoliitika meetmete mõjuala ja katvust, suurendada tööjõu kasutatavust, samuti tööjõu sektoripõhist ja piirkondlikku liikuvust. Laiemas kontekstis on sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamine oluline õiglaste töötingimuste edendamiseks ja Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärkide saavutamiseks.

- (15) Elanikkonna halva tervisliku seisundi taga on peamiselt vähesed avaliku sektori kulutused tervishoiule, samuti ebatervislikud elustiilivalikud. See, et hiljuti suurendati tervishoiu rahastamist, aitab vähendada mõningaid juurdepääsupiiranguid, mis on seotud teenuste pakkumise aastaste piirangute ja pikkade ootejärjekordadega. Tervishoiuteenuste riiklik rahastamine jääb siiski tunduvalt alla liidu keskmise. Õigeaegne ja võrdne juurdepääs tervishoiuteenustele ei ole üldlevinud. Seetõttu hindavad inimesed ise, et nende abivajadus on nii omaosalusmaksete suuruse (seda eriti haavatavate rühmade puhul) kui ka võimaluste ebavõrdsuse tõttu suuresti rahuldumata. Tervishoiu tõhususe ja kvaliteedi parandamise reformid edenevad, kuid on veel algusjärgus ja neid tuleks kiirendada, sh tõhusate ennetusmeetmete, haiglasektoris süsteemide ühtlustamise, esmatasandi arstiabi parandamise ning kvaliteedijuhtimise põhise tegutsemisega. Lisaks on Lätis puudus tervishoiutöötajatest, eriti meditsiiniõdedest, ning see pärsib riiklike tervishoiuteenuste osutamist ja seab ohtu tervishoiureformide edu. Kui jõustub tervishoiuteenuste jaotamine kahte kategooriasse („täisteenused“ ja „miinimumteenused“), võib see veelgi piirata tervishoiuteenuste võrdset kättesaadavust ja halvendada tervisenäitajaid. Tervishoiuteenuste kättesaadavuse, taskukohasuse ja kvaliteedi parandamiseks on vaja teha asjakohaseid investeeringuid tervishoidu, sealhulgas taristusse, et parandada elanikkonna tervislikku seisundit ning tagada tevislikum ja pikem tööelu.
- (16) Läti investeerib teadus- ja arendustegevusse vähe ning innovatsioonis on tekkinud oluline investeerimislünk. 2017. aastal oli Lätis teadus- ja arendustegevuse kulude osakaal üks liidu väiksemaid, olles viimase kümne aasta jooksul püsinud enam-vähem samal tasemel. Lisaks rahastatakse teadusuuringuid peaaegu täielikult liidu vahenditest. Kokkuvõttes on Läti mõõdukas innovaator, kelle tulemuslikkus jätab mõnest tugevat küljest (nt IKT-taristu) hoolimata inimressursside, avaliku ja erasektori koostöö ning intellektuaalomandisse investeerimise seisukohast soovida.

- (17) Piirkondlike erinevustega seoses esineb endiselt olulisi investeerimislünki. Riia ja Läti muude piirkondade vahel on endiselt märkimisväärsed majanduslikud erinevused. Läti on tervikuna küll liidule lähenemas, kuid pealinnapiirkonna ja muude piirkondade majanduslike näitajate vahe ei ole alates Läti liiduga ühinemisest kahanenud. Avalike teenuste konkurentsivõime ja kvaliteet on Lätis piirkonniti väga erinev, mõjutades nende piirkondade geograafilist külgetõmbevõimet. Seepärast tuleks investeerimisvajaduste all eraldi käsitleda liikuvuse ja digitaristu valdkonnas esinevaid suuri piirkondlike erinevusi, eelkõige kliendiliini ühendusi. Endiselt mõjuvad Läti majandustegevusele ja ekspordile negatiivselt silmatorkavad ühenduvusprobleemid nii üleeuroopalise transpordivõrgu kui ka äärealade ja piiriäärsete piirkondade tasandil. Esineb ka investeerimislünki Rail Baltica projekti ja Läänemere energiaturu ühendamise kava jaoks oluliste elektritaristuprojektide lõpuleviimisel. Lisaks on Läti energiasüsteemi ümberkujundamise kiirendamiseks vaja investeerida ka ressursitõhususse. Üldise energiatõhususe parandamiseks tuleb veel pingutada, eelkõige elamu- ja transpordisektoris.
- (18) Hiljuti vastu võtud seadus rikkumistest teatajate kohta on samm õiges suunas ja viimasel ajal on mitme suure korruptsioonijuhtumi ilmsikstulekuga hoogustunud ka riigi korruptsioonivastase organi tegevus. Sellegipoolest tajutakse endiselt valitsuse otsustes soosiklust ja hankeprotsesse peetakse läbipaistvuse puudumise tõttu korruptsiooni suhtes vastuvõtlikuks, eelkõige kohalikes omavalitsustes ning riigile kuuluvates ja munitsipaalettevõtetes. Muudatused konkurentsiseaduses, mis jõustub 1. jaanuaril 2020, piiravad riigile kuuluvate ning munitsipaalettevõtete võimet konkurentsi oma tegevusega negatiivselt mõjutada. Huvide konflikti korda reguleerivate õigusaktide muudatused võivad anda võimaluse kuritarvitusteks. Hiljuti vastu võetud eetikakoodeksis ei käsitleta poliitilise otsusega ametisse nimetatud isikuid.

- (19) Avalikke teenuseid ei ole rahvastikukao ega elanikkonna vananemisega arvestamiseks kohandatud. Rahvastikukao ja linnastumise tagajärjel on taristu ja avalikud teenused maapiirkondades alakasutatud. Avaliku halduse, hariduse ja tervishoiuteenuste jaoks on vaja strateegiaid, mille toel säilitada hõredalt asustatud ja hääbuvates piirkondades juurdepääs kvaliteetsetele teenustele ja tagada samas suurem tõhusus. Hiljuti kuulutati välja üldine haldusjaotuse reform, mis peab olema ellu viidud 2021. aasta detsembriks. Reformi õigeaegne rakendamine võib aidata suurendada avaliku sektori vastutust ja tõhusust, seda enam, et 2020. aastaks tuleb heaks kiita liidu vahendite rakenduskava.
- (20) Liidu vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata kõrvaldada mõningad soovitud nimetatud puudused, eelkõige 2019. aasta riigiaruande D lisas käsitletud valdkondades. See võimaldaks Lätil kõnealuseid vahendeid asjaomaste sektorite puhul võimalikult hästi ära kasutada, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi. Selle investeeringu edu tagamiseks on oluline suurendada riigi haldussuutlikkust kõnealuste vahendite haldamisel.
- (21) Komisjon on Euroopa poolaasta (2019) raames Läti majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2019. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2019. aasta stabiilsusprogrammi, 2019. aasta riiklikku reformikava ja varasematel aastatel Lätile esitatud soovitude järelmeetmeid. Komisjon ei ole arvesse võtnud mitte üksnes nende asjakohasust Läti eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist, andes riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panuse.
- (22) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2019. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁸ kajastub eelkõige allpool esitatud soovitusel 1,

⁸ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Lätil võtta 2019. ja 2020. aastal järgmisi meetmeid:

1. Tagada, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär ei ületa 2020. aastal 3,5 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 0,5 % SKPst. Vähendada madalapalgaliste maksustamist, nihutades maksukoormuse muudele allikatele, eelkõige kapitalile ja omandile, ja parandades maksukuulekust. Tagada rahapesuvastase raamistiku tulemuslik järelevalve ja jõustamine.
2. Võidelda sotsiaalse tõrjutusega, eelkõige parandades miinimumsissetuleku toetuse, minimaalse vanaduspensioni ja puuetega inimeste sissetulekutoetuse piisavust. Suurendada hariduse ja koolituse kvaliteeti ja tõhusust, eelkõige madala kvalifikatsiooniga töötajate ja töötajate jaoks, sh suurendades kutsehariduses ja -koolituses ning täiskasvanuhariduses osalemist. Parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust, kvaliteeti ja kulutasuvust.
3. Keskenduda investeeringutega seotud majanduspoliitikas innovatsioonile, taskukohaste eluasemete pakkumisele ja transpordile, eelkõige selle säästlikkusele, ressursitõhususele ja energiatõhususele, ning energiaühendustele ja digitaristule, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi.
4. Suurendada avaliku sektori vastutust ja tõhusust, eelkõige kohalike omavalitsuste ning riigile kuuluvate ja munitsipaalettevõtete puhul ning seoses huvide konflikti korraga.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja
